

БАГАТОРІВНЕВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА НА БАЗІ НЕЧІТКОЇ ЛОГІКИ

Однією з найбільш актуальних проблем сучасного фінансового аналізу є оцінювання фінансового стану підприємства (ФСП).

Метою дослідження є підвищення ефективності оцінки ФСП шляхом застосування математичного апарату нечітких множин (НМ). Цей апарат дозволяє приймати рішення для об'єктів, які описуються тільки кількісними або тільки якісними параметрами. Однак, об'єкти, відносно яких необхідно приймати рішення при оцінюванні ФСП характеризуються кількісно-якісними параметрами, тобто змішаними.

Задачі прийняття рішень щодо оцінювання ФСП належать до складних задач внаслідок того, що необхідно оцінювати потужні множини X вхідних параметрів та R вихідних параметрів, а також відповідно й функції відображення $F: X \rightarrow R$. Тому для розв'язання таких задач пропонується використовувати декомпозиційне розбиття складної проблеми на простіші під проблеми. Для визначення остаточного рішення щодо оцінки ФСП запропоновано враховувати комбінацію параметрів: кількісних – Z та якісних – Y_m . Тобто необхідно визначити залежність:

$$D_s = f_d(Z, Y_m), \quad (1)$$

що дає можливість на базі сукупності двох складних параметрів – Z і Y_m здійснити сортування фінансових станів за критеріями d_j . Запропоновано класифікувати так: O_1 – відмінний ФСП; O_2 – нормальний ФСП; O_3 – задовільний ФСП; O_4 – критичний ФСП; O_5 – незадовільний ФСП.

Адекватність запропонованого підходу було доведено шляхом порівняння результатів за запропонованою методикою та нормативною методикою на базі підприємства “Будматеріали”. Виходячи з логічних рівнянь, отримуємо:

$$\max \mu^{O_j}(x_1, \dots, x_{25}) = \max \mu^{O_4}(x_1, \dots, x_{25}),$$

тобто дане підприємство перебуває у кризовому становищі (O_4 – критичний ФСП).

За нормативною методикою, виходячи з основних показників фінансового стану підприємства, ми дійшли висновку, що підприємство збиткове, тобто його фінансовий стан оцінюється як кризовий. Це відповідає рішенням d_4 в запропонованій системі підтримки прийняття рішення (СППР) щодо оцінювання ФСП. Таке співпадіння результатів свідчить про адекватність методики, що запропонована.

Розроблено загальну структурну модель багаторівневої СППР для оцінювання ФСП, яка дозволяє підвищити точність оцінювання ФСП шляхом залучення більш повного спектру оцінюваних економічних параметрів як кількісних, так і якісних; врахування фінансового ризику. Крім того, використовуваний математичний апарат НМ дозволяє приймати рішення без необхідності залучення великої кількості експертів, що робить цю процедуру більш дешевою та спрощеною. Цей математичний апарат заслуговує на значну увагу з боку економістів через його унікальність щодо оцінювання різноякісних чинників, можливість врахування розпливчастих значень багатьох економічних параметрів.